ایران

■ سال بیست و هفتم ■ شماره ۷۷۸۷ ■ چهارشنبه ■ ۱۰ آذر ۱۴۰۰ ■ ۲۵ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ ■ ۱۶ صفحه

■ قیمت در تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان / دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان ■ Wednesday ■ 1 Des 2021

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت‌وگو با «ایران»:

ضوابط مجوزهای اکران و نمایش را شفاف می‌کنیم

در صفحه فرهنگی بخوانید

هادی ساعی در گفت‌وگو با «ایران»:

دخالت کمیته ملی المپیک غیرحرفه‌ای است

در صفحه ورزشی بخوانید

بررسی «ایران» از شاخص‌های کلان اقتصادی در دهه ۹۰ نشان می‌دهد روند بسیاری از شاخص‌ها نزولی بوده
برنامه دولت سیزدهم برای جبران این عقب‌ماندگی «جهش اقتصادی» است

۶ سال رشد اقتصادی ۸ درصدی

۵

روز گذشته کیفیت هوا در ۲۲ ایستگاه شهر تهران در شرایط قرمز قرار گرفت

آلودگی هوای پایتخت فراتر از هشدار

۷

گزارش «ایران» از دلایل مهاجرت برخی نخبگان و بازگشت عده‌ای از آنان به کشور

چرا رفتند؟ چرا بازگشتند؟

در آمارهای معاونت علمی ریاست جمهوری آمده است که بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ نخبه از ۱۰۰ دانشگاه خارجی در ۴ سال گذشته به کشور بازگشته‌اند که عمده آنها در پارک‌های فناوری مشغول شده‌اند.

۷

پس از اشتراک نظر ایران و ۱+۴ درباره دستور کار مذاکرات صورت گرفت

آغاز به‌کار کارگروه لغو تحریم‌ها

۳

«ایران» از اهمیت ابعاد سیاسی، منطقه‌ای و اقتصادی قرارداد سوآپ گازی گزارش می‌دهد

یک تیر با چند نشان

۲

ناکارآمدی شبکه تصفیه آب کشور در بحران خشکسالی

طعم بد کم آبی

۱۲

توسط دولت به منظور جلوگیری از کشتار صورت گرفت

خرید حمایتی دام‌های مولد بالاتر از قیمت بازار

۶

«ایران» از مشکلات اجرای نسخه‌نویسی الکترونیک و سرگردانی بیمه‌شدگان گزارش می‌دهد

نسخه‌ها پشت ترافیک اینترنت!

۸

نوزدهمین طرح تخفیف فصلی «پاییزه کتاب ۱۴۰۰» پایان یافت

حمایت ویژه از کتابخوانی در مناطق محروم

۱۵

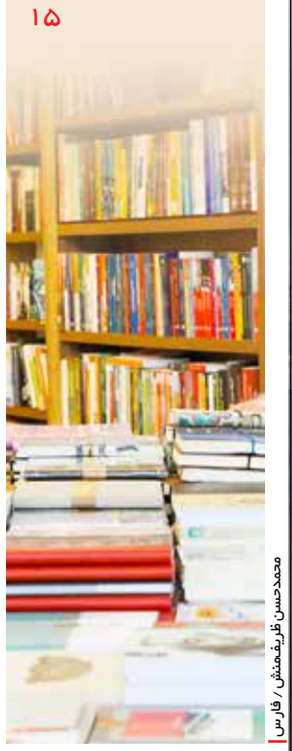

محمدحسن ظریف‌منش / فارس

فشار هوشمند، سیاست بایدن در برابر ایران

یادداشت

محمد خانزاده
کارشناس مسائل استراتژیک

با روی کار آمدن دولت جدید در امریکا و با وجود اختلافات گسترده این دولت با دولت قبل در زمینه‌های مختلف، سیاست آنها در قبال ایران تغییری نکرده و «جو بایدن» نیز همچنان به اعمال فشار بر ایران می‌پردازد و حاضر به رفع تحریم‌هایی که در دوران «ترامپ» علیه ایران وضع شده نیست.

پس از روی کار آمدن «دونالد ترامپ» در امریکا، فشارها علیه ایران افزایش پیدا کرد و پویشی تحت عنوان «فشار حداکثری» علیه ایران راه افتاد. با نزدیک شدن به انتخابات ۲۰۲۰ امریکا و افزایش احتمال روی کار آمدن «بایدن» به‌عنوان رئیس‌جمهور و با توجه به شعارهای وی در زمان انتخابات، برخی احتمال می‌دادند که او راه «ترامپ» را طی نکند و از فشار حداکثری علیه ایران دست بکشد و فوراً به برجام بازگردد، اما از زمان شروع به کار «بایدن» نه تنها تحریم‌های وضع شده در دوران «ترامپ» لغو یا حتی تعلیق نشد، بلکه چهار اقدام تحریمی علیه ایران توسط وزارت خارجه امریکا و وزارت خزانه‌داری انجام شد.

■ «فشار هوشمند»؛ نسخه تجمیع‌شده «فشار حداکثری» و «تحریم‌های فلج‌کننده»

دولت امریکا برای ایجاد تغییر رفتار در ایران، سیاست «دیپلماسی با پشتوانه فشار» یا «فشار هوشمند» را پیش گرفته است. «فشار هوشمند»، نسخه تجمیع شده «فشار حداکثری» و «تحریم‌های فلج‌کننده» است.

«جیک سالیوان»، مشاور امنیت ملی امریکا، پیش از انتخابات امریکا طی اظهاراتی گفته بود: «فرمولی که دولت اوباما-بایدن دنبال کرد، یعنی دیپلماسی با پشتوانه فشار، فرمولی است که می‌تواند دوباره مورد استفاده قرار گیرد تا نه‌تنها در حوزه مسائل هسته‌ای، بلکه در برخی دیگر از چالش‌های ما پیشرفت‌هایی ایجاد کند.» نکته‌ای که باید به آن توجه کرد این است که سیاست فشار هوشمند از منظر نوع تحریم‌های مورد استفاده تفاوتی با سیاست فشار حداکثری یا سیاست تحریم فلج‌کننده نخواهد داشت.

تحریم‌های فلج کننده، سیاستی بود که امریکا از سال ۲۰۱۰ و پس از شکست سیاست تحریم هدفمند اتخاذ کرد که تا حدودی توانست بر رفتار ایران تأثیر بگذارد.

همان‌طور که گفته شد، سیاست فشار هوشمند، نسخه تجمیع شده سیاست فشار حداکثری ترامپ و سیاست تحریم‌های فلج‌کننده اوباما است؛ یعنی از منظر تحریمی و اعتقاد به لزوم بیشینه‌سازی فشار بر ایران، هیچ تفاوتی بین بایدن و ترامپ وجود نخواهد داشت، اما بایدن برخلاف ترامپ، قائل به همراهی و دخیل کردن همپیمانان امریکا در معادلات بوده و مانند دولت اوباما معتقد است که اقدامات هماهنگ مبتنی بر اجماع بین‌المللی، می‌تواند فشار سیاسی مدنظر از تحریم‌ها و در نتیجه اثرگذاری تحریم بر کشور هدف را تقویت کند. به عبارت دیگر بایدن تمایل دارد تجربه موفق اوباما را در سیاست تحریمی علیه ایران دنبال کند.

■ تحریم؛ سلاح راهبردی امریکا

بررسی روند اعمال تحریم در دوره‌های مختلف اثبات می‌کند که اصلی‌ترین متغیر در سیاست تحریمی امریکا وضعیت سلاح تحریم است نه وضعیت مذاکرات؛ یعنی تحریم برای امریکا یک سلاح راهبردی است که هرگاه این سلاح آماده استفاده بوده، به‌صورت حداکثری مورد استفاده قرار گرفته است. برای مثال، طبق سند بازخوانی تحریمی وزارت خزانه‌داری امریکا، در روند اعمال تحریم و نشان‌دار کردن افراد و نهادها، برجام در سال ۲۰۱۵ و خروج امریکا از آن در سال ۲۰۱۸ اثری ملموس بر روند کلی سیاست تحریم امریکا نگذاشته است. همچنین در سند راهبرد امنیت ملی امریکا در سال ۲۰۱۷ نیز تحریم به عنوان یک «ابزار راهبردی» برای فشار بر سایر کشورها آمده است.

برهمین اساس وزارت خزانه‌داری امریکا در تاریخ هجدهم اکتبر ۲۰۲۱ (۲۶ مهر ۱۴۰۰) نتایج بازبینی جامع خود از تحریم‌های مالی و اقتصادی این کشور را در قالب یک سند هفت‌صفحه‌ای منتشر کرد. لذا در حال حاضر بایدن منتظر آماده به کار شدن سلاح تحریم است تا بتواند سیاست فشار هوشمند خود علیه ایران را اجرایی کند. از تیرماه ۹۸ نیز کارگروهی در یکی از اندیشکده‌های مهم امریکایی برای «بازپخت تحریم‌ها» و بازمهندسی شیوه اعمال تحریم تشکیل شده است. نکته حائز اهمیت این است که در این کارگروه، کارشناسان از دو حزب «دموکرات» و «جمهوری‌خواه» و برخی مدیران ارشد دولت امریکا حضور دارند. «والی آدِیمو»، قائم مقام وزارت خزانه‌داری امریکا نیز در اظهاراتی بر لزوم حفظ ابزار تحریم تأکید کرد و گفت: «ما وظیفه داشتیم که این ابزار را برای نسل‌های بعد حفظ کنیم.»

■ خنثی‌سازی تحریم؛ راه برون‌رفت از مشکلات

با توجه به مطالب بیان شده، می‌توان گفت که امریکا- چه هیأت حاکم بر آن دموکرات باشد و چه جمهوری‌خواه- از ابزار تحریم خود برای اعمال فشار بر ایران استفاده خواهد کرد. بنابراین رفع تحریم هیچ‌گاه به معنای واقعی اتفاق نخواهد افتاد، اما این نکته نیز حائز اهمیت است که استفاده از تحریم، علاوه بر کشور تحریم شونده برای کشور تحریم‌کننده نیز دارای هزینه است. «باراک اوباما»، رئیس‌جمهور اسبق امریکا، با تأیید هزینه‌دار بودن اعمال تحریم برای امریکا گفته بود: «برای اینکه این تحریم‌ها ادامه پیدا کند، برای مثال باید بزرگ‌ترین بانک‌های جهان را تحریم می‌کردیم یا باید کشورهایی مانند چین را از مبادلاتمان حذف می‌کردیم و چنین اقداماتی در مقابل بزرگ‌ترین طلبکاران ما می‌توانست موجب از بین رفتن اقتصاد ما بشود.»

همچنین به‌دلیل سازگار شدن کشور هدف تحریم با تحریم‌ها، لازم است کشور تحریم‌کننده روش‌های جدیدتری برای تحریم پیدا کند که این نیز مستلزم صرف هزینه است. بنابراین در بلندمدت اعمال تحریم به‌صورت مستمر و افزایشی ممکن نخواهد بود. در نتیجه همان‌گونه که در موضوع واکسن کرونا دیده شد، با تدبیر درست و استفاده از توان داخل می‌توان اثرگذاری تحریم‌ها را خنثی کرد و به پیشرفت رسید.

«اکو» چگونه می‌تواند موتور اقتصاد منطقه‌ای را روشن کند؟

یادداشت

مهدی خورسند لیه‌چاک
کارشناس اوراسیا و چین

یکی از راهکارهای گسترش همکاری در جهان، همگرایی با استفاده از الگوی منطقه‌گرایی (Regionalisem) است. امروزه امنیت ملی هر کشوری از طریق همکاری منطقه‌ای امکانپذیر می‌شود. بر این اساس، در چند دهه اخیر و بویژه از دهه ۱۹۸۰ به بعد، بسیاری از کشورهای دنیا با اتخاذ رویکرد منطقه‌گرایی و شکل دادن به تجارب موفقی در این خصوص، زمینه انگیزش سایر کشورهای دنیا به گسترش منطقه‌گرایی را نیز فراهم کرده‌اند. جمهوری اسلامی ایران هم به عنوان کشوری تأثیرگذار و با موقعیت ژئواستراتژیک، با درک این ضرورت، با پایان یافتن جنگ تحمیلی و شروع به کار دولت سازندگی، گرایش منطقه‌گرایی و همگرایی منطقه‌ای را متناسب با اهداف و آرمان‌های خود با فرازونشیب‌هایی در دستور کار داشته است، اما شرایط ویژه کشورمان و تهدیدات امنیتی که همواره متوجه جمهوری اسلامی ایران بوده است، سبب شده تا رویکرد منطقه‌گرایی ایران همواره با صبغه و برتری گرایش‌های امنیتی و سیاسی دنبال شود؛ حال آنکه تجارب موفق منطقه‌گرایی در دنیا با برتری دستور کارهای اقتصادی، نرم‌افزارانه و غیرامنیتی بوده است.

«اکو» سازمانی است که با اهدافی چون توسعه اقتصادی پایدار، افزایش سطح زندگی و رفاه مردم، گسترش تجارت درون منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، حذف موانع تجاری و همچنین تلاش در جهت ادغام تجارت کشورهای منطقه با تجارت جهانی و ارتقای همکاری‌های اقتصادی، فنی و علمی با مشارکت سه کشور ایران، ترکیه و پاکستان بر اساس معاهده ازمیر در سال ۱۹۸۴ تأسیس شد. این سازمان، متشکل از کشورهای در حال توسعه در منطقه‌ای با اهمیت ژئواستراتژیک و ژئواکونومیک، جمعیت و حجم بازار قابل توجه و ذخایر عظیم نفت و گاز و منابع معدنی و مواد خام سرشار، از بدو تأسیس مورد توجه بوده است، اما اخیراً این توجه و علاقه بیشتر رنگ و بوی نقد و انتقاد به خود گرفته است؛ تا آنجا که برخی تحلیل‌ها دم از عدم توفیق این سازمان زده و یا آن را تنها مجمعی برای تبادل آرا و اطلاعات میان کشورهای عضو دانسته‌اند.

شاید عدم تجانس اقتصادی، سوءتفاهم‌های سیاسی بین اعضا و تأثیرپذیری اعضا از فشارهای بین‌المللی و البته تحریم‌های ایران، زمینه رشد و عملکرد صحیح را از این سازمان گرفته است.

بر اساس نکاتی که عرض شد به نظر می‌رسد در کنار نشست‌های رسمی سران و وزرای امور خارجه کشورهای عضو و دست به دست شدن‌های ریاست دوره‌ای این سازمان، لازم است تدابیری عمیق‌تر نیز برای تغییر وضعیت موجود اکو از سازمانی غیرکارآمد با نشست‌های صوری و کم‌نتیجه، به بلوکی منسجم و مؤثر در پیشرفت اقتصادی کشورهای عضو اندیشیده شود.

در این راستا، ایران می‌تواند نقش ویژه‌ای را ایفا کند. با تغییر دولت در ایران و تغییر فضای دیپلماسی در تهران، توازن‌بخشی رویکرد نگاه به شرق و نگاه به غرب و همچنین اولویت داشتن همسایگان و منطقه‌گرایی در سیاست دولت جدید ایران، باید شاهد تحول عمیق در اکو باشیم. دولت سیزدهم با فهم دقیق شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین علم بر بهره بردن چند کشور غربی از معضل نداشتن همپیمانان قوی منطقه‌ای ایران که از تأکید محض دولت‌های قبل در نگاه به غرب نشأت می‌گرفت، پس از روی کار آمدن، سیاست «اول همسایگان» را در دستور کار قرار داده و اولین موهبت این سیاست نیز در پذیرش آغاز روند دائمی شدن عضویت ایران در پیمان شانگهای از سوی همه اعضا به اثبات رسید.

حال ایران با سیاست جدید مبتنی بر اولویت یافتن همسایگان و منطقه‌گرایی، می‌تواند با تأکید بر ظرفیت‌های عظیم اکو، تأثیرات متقابلی را از فعال شدن این سازمان منطقه‌ای اتخاذ کند. اگر اقتصاد کشورهای همسایه و منطقه، به ظرفیت با مزیت نسبی ایران یعنی ژئوپلیتیک منحصربه‌فرد کشورمان - که در چهارراه غرب به شرق و شمال به جنوب عالم قرار دارد - گره بخورد، ایران در صحنه روابط بین‌الملل فعال‌تر خواهد بود و هزینه تحریم‌ها برای غربی‌ها بشدت بالا خواهد رفت. امروزه در اقتصاد سیاسی بین‌الملل، از دو صنعت «توریسم» و «ترانزیت» به عنوان موتور محرک اقتصادی کشورها یاد می‌شود. اجلاسیه سازمان همکاری اقتصادی (اکو) فرصت مناسبی است تا با بهره‌گیری از این دو صنعت، موتور اقتصادی و تعاملات منطقه‌ای در قالب اکو را روشن کنیم. ایران به دلیل ظرفیت بالای ژئوپلیتیکی، کوتاهترین، امن‌ترین و به‌صرفه‌ترین مسیر برای دسترسی شبه‌قاره به آسیای مرکزی و قفقاز و سپس اروپا است و همچنین دسترسی اوراسیای محصور در خشکی از طریق مسیر ایران به آب‌های گرم جنوبی قابلیت بالا و منحصربه‌فردی دارد. از سوی دیگر، می‌توان با تکیه بر صنعت گردشگری زمینه تبادلات فرهنگی، علمی و اقتصادی را بیش از پیش فراهم کرد.

جناب آقای مهندس بهرام‌پور
ریاست محترم هیأت‌مدیره
و مدیرعامل مجتمع صنعتی رفسنجان

درگذشت ابوی گرامی جنابعالی را که عمری در راه خدمت به مردم و عمران و آبادی شهرستان رفسنجان سپری نموده، حضور حضرتعالی صمیمانه تسلیت و تعزیت عرض می‌نماییم و از خداوند متعال خواستاریم به لطف خویش، روح آن پدر بزرگوار را شاد و مقامش را در جوار قدسی درگاهش بلندمرتبه فرماید.

هیأت مدیره
و کارکنان مجتمع صنعتی رفسنجان

تزریق یک میلیون دوز واکسن «یادآور»

سه‌شنبه ۱۴۰۰/۹/۹

جانباختگان در ۲۴ ساعت گذشته	۱۱۹	نفر
مجموع جانباختگان	۱۲۹،۸۳۰	نفر
مجموع مبتلایان	۶،۱۱۷،۴۴۵	نفر
مبتلایان جدید در ۲۴ ساعت گذشته	۴۲۵۳	نفر
بستری	۸۰۱	نفر
سرپایی	۳۴۵۲	نفر
بهبود یافته	۵،۸۸۳،۴۷۰	نفر
مبتلایان بستری در بخش مراقبت‌های ویژه	۳۳۳۴	نفر

واکسن تزریق شده	نفر
دوز اول	۵۷،۶۷۹،۰۶۱
دوز دوم	۴۷،۱۴۷،۳۳۳
دوز سوم	۱،۰۶۶،۲۶۹
مجموع واکسن تزریق شده	۱۰۵،۸۹۲،۶۶۳

■ تاکنون ۳۸ میلیون و ۷۶۳ هزار و ۹۴۵ آزمایش تشخیص کووید۱۹ در کشور انجام شده است.

■ در حال حاضر صفر شهر کشور در وضعیت قرمز، ۲۲ شهر در وضعیت نارنجی، ۲۰۷ شهر در وضعیت زرد و ۲۱۹ شهر در وضعیت آبی قرار دارند.

روزنامه «ایران عصر» گامی تازه در اطلاع‌رسانی مجازی

http://irannewspaper.ir